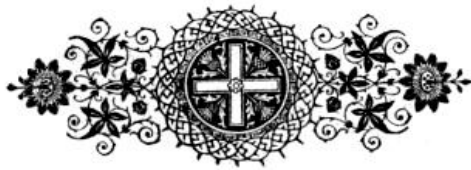

ŚW. BERNARD Z CLAIRVAUX

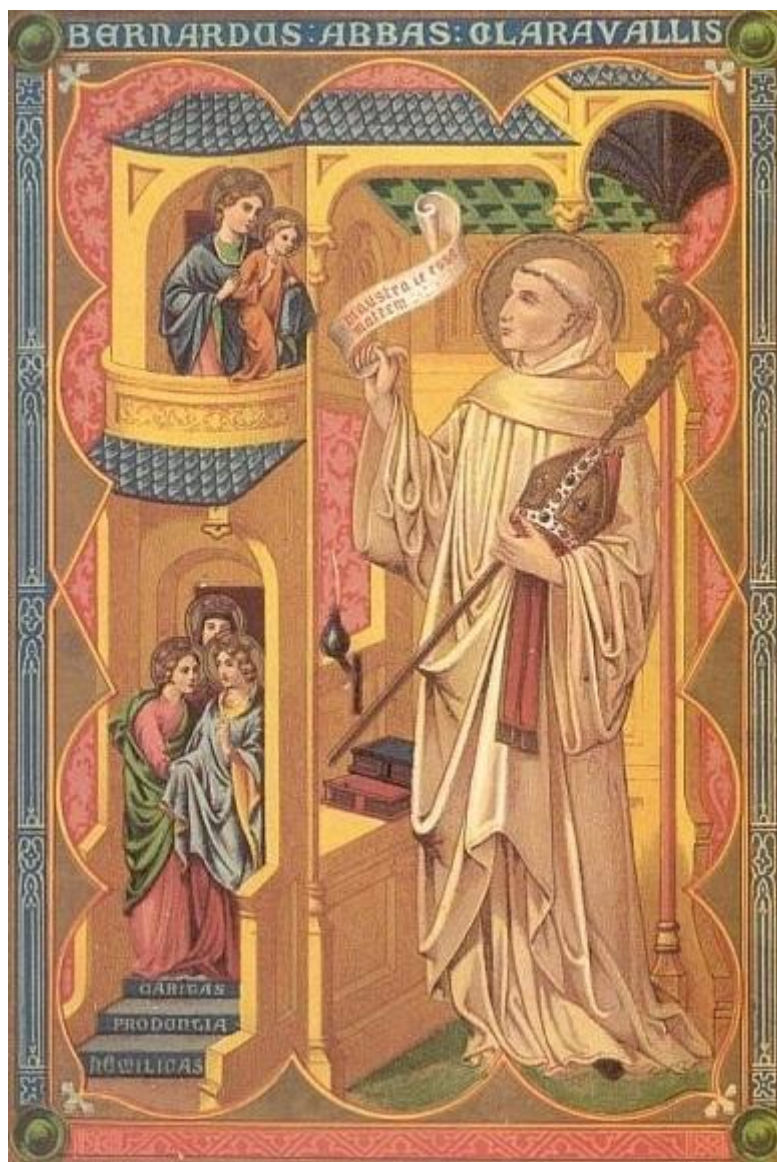

LIST XVIII
**DO DIAKONA KARDYNAŁA PIOTRA,
Z ROKU 1127**

KRAKÓW 2023

www.ultramontes.pl

PISMA

ŚW. BERNARD Z CLAIRVAUX

LIST XVIII

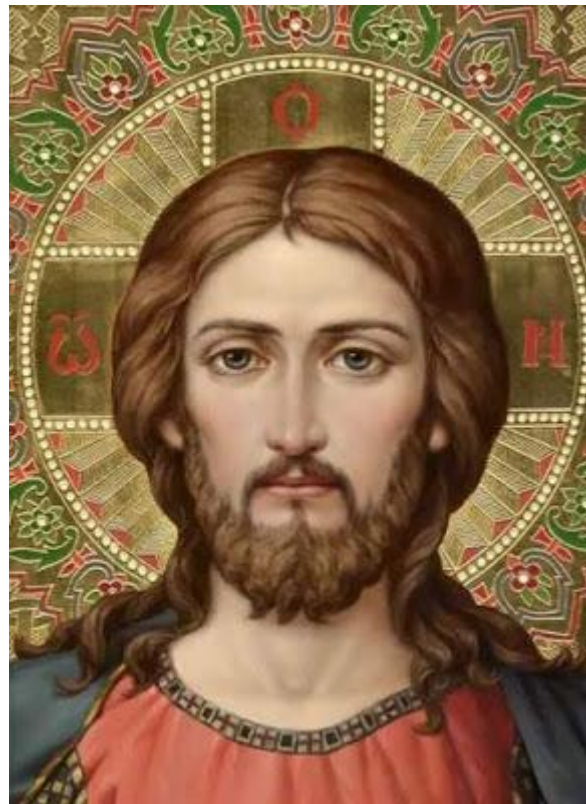
Do Diakona Kardynała Piotra, z roku 1127

Gdybym cały oddał się Wam, małą byłoby to rzeczą, dla wynagrodzenia, choć w połowie, za tę przychylność, którą powiadają, że macie ku mnie. Cieszę się, że pozyskałem łaskę Waszą, ale wyznam szczerze, że radość tę miarkuje to przekonanie, że łaskę tę winienem, nie uczynkom, ale dobrej sławie mojej.

Wstydzilibym się cieszyć z tego, że mię chwala, lub kochają, nie takiego jak jestem w samej rzeczy, ale takiego, jakim mię być mniemają. Bo wtedy nie ja jestem kochany, gdy tym sposobem jestem kochany, ale nie wiem, coś innego we mnie, co nie jest ja. Owszem, nie mogę powiedzieć, że nie wiem, bo wiem z pewnością, że nic. Nic bowiem jest bez wątpienia to, co sądzymy że jest, a tego rzeczywiście nie ma. Przeto, gdy kochamy to co myślimy że jest, nie miłość, lub kochający niczym jest, ale to, co jest kochanym. Dziwić się, a więcej jeszcze ubolewać należy, że można kochać to, co niczym jest: wtedy to poznajemy, skąd dokąd przyszliśmy, co utraciliśmy, co znajdujemy. Przywiązując się sercem do Tego, który zawsze *jest*, i szczęśliwym *jest*, możemy i my *być* zawsze, i *być* szczęśliwymi. Przywiązując się, powiadam, nie przez poznanie tylko, ale sercem, miłością. Bo niektórzy z synów Adama, *poznawszy Boga, nie chwalili jako Boga, ani Mu dziękowali: owszem znikczemnieli w myślach swoich* (Rzym. 1, 21). Słusznie tedy zaślepione zostało ich bezrozumne serce: gdyż ujrawszy Prawdę, pogardzali nią: przeto za karę, i poznać jej nie mogą. Tak tedy niestety! przystając do prawdy przez poznanie, lecz odstępując od niej przez miłość, to jest, w miejscu jej, kochając marność (Ps. 4, 3), człowiek stał się marności podobnym (Ps. 143, 4). Cóż bowiem marniejszego, jak kochać marność? Cóż niesłuszniejszego, jak pogardzać prawdą? Przeciwnie: cóż sprawiedliwszego, jak przed pogardzającymi ukryć ją? Cóż, powiadam, sprawiedliwszego, ażeby ten z poznania jej chlubić się nie mógł, który poznanej, winnego hołdu nie oddał? Żądza tedy marności, jest pogardą prawdy; pogarda prawdy, jest przyczyną naszej ślepoty: *A jako się im nie upodobało, powiada Apostoł, mieć w znajomości Boga, tak też Bóg ich podał w umysł opaczny* (Rzym. 1, 28).

Z tej tedy ślepoty pochodzi, że po większej części, zamiast tego, co byśmy kochali to, co jest, kochamy, lub pochwalamy to, czego nie ma: albowiem, dopokąd jesteśmy w ciele, oddaliśmy się bezustannie od Tego, który w najwyższym stopniu *jest*. I czymże byłby człowiek, o Boże! gdybyś mu się sam nie objawił? Przeto, jeśli znajomość Boża jest przyczyną, że człowiek jest czymś, niewiadomość sprawia, że niczym jest. Lecz Ten, który zowie to co nie jest, jak to co jest, uzalił się w pewnym sposobie nad wniwecz obróconymi: i dał nam kosztować przez wiarę, oraz szukać przez żądzę, tej manny skrytej, o której Apostoł powiada: *i żywot wasz skryty jest z Chrystusem w Bogu* (Kol. 3, 3): gdyż nie możemy jeszcze spoglądać Nań jako jest, lub posiąść Go przez miłość. Przez wiarę tedy, i gorliwość, powróciwszy do tego, co jest, od tego co nie jest, zaczynamy być jakowymś początkiem stworzenia jego (Jak. 1, 18); mający nadzieję być przemienionymi kiedyś w męża doskonałego, w zupełność

wieku Chrystusa (Efez. 4, 13). Wtedy to się bez wątpienia stanie, gdy sprawiedliwość obróci się w sąd: to jest, wiara w rozumienie; sprawiedliwość, powiadam, która z wiary jest, w sąd zupełnej znajomości: oraz gorliwość w dążeniu zamieni się w pełność zamiłowania. Bo jeśli nieświadomych wiara i gorliwość, przyprowadza do znajomości Bożej, to znających już Boga, udoskonala rozumienie i miłość. Gdyż jak wiara prowadzi do zupełnego poznania, tak gorliwość do doskonałej miłości. A jako powiedziano: *Jeśli nie uwierzycie, nie zrozumiecie* (Izaj. 7, 9), tak równie, ze wszelką słusnością powiedzieć możemy: Jeśli gorliwymi nie będziecie, nie ukochacie, jak należy. Rozumienie więc jest owocem wiary; doskonała miłość, gorliwości. Tymczasem *Sprawiedliwy z wiary żyje* (Hab. 2, 4): bo błogosławiony z rozumienia. Sprawiedliwy tęskni do Boga, jako łania do źródła wód (Ps. 41, 2); błogosławiony zaś czerpa już z radością, ze źródeł Zbawiciela (Izaj. 12, 3): to jest, cieszy się pełnością miłości.

Tymi więc, powiedzieć można, jakby dwoma ramionami duszy, to jest, rozumieniem, i miłością, czyli znajomością, i zamiłowaniem prawdy, możemy ogarnąć, i posiąść, ze wszystkimi Świętymi, długość, szerokość, wysokość, i głębokość (Efez. 3, 18): to jest: wieczność, miłość, moc, i mądrość. A to wszystko jest Chrystus. *Wiecznością jest, gdyż to jest żywot wieczny, aby Ciebie poznali samego prawdziwego Boga, i któregoś posłał, Jezusa Chrystusa* (Jan. 17, 3). *Miłością jest, gdyż Bogiem jest. Bóg bowiem jest miłość* (1 Jan. 4, 16).

Jest też *mocą Bożą*, i *mądrością Bożą* (1 Kor. 1, 24). Ależ kiedyż to nastąpi? Kiedyż Go ujrzemy, jako jest? Kiedyż ukochamy Go, wedle tego czym jest? *Bo troskliwe wyglądanie stworzenia, oczekiwania objawienia synów Bożych. Gdyż stworzenie marność jest poddane, nie dobrowolnie* (Rzym. 8, 19. 20). Z tej to marność pochodzi, że chcemy być chwaleni, kiedy jesteśmy nagany godni: i nie chcemy żeby chwalono tych, którzy są godni pochwały. Lecz i to marnością jest: gdyż nasza niewiedza zamilcza o tym najczęściej co jest, a rozgłasza to, czego nie ma. Cóż powiemy na to? oto, że *marni są synowie człowieczy, zwodniczy synowie ludzcy na wadze, tak iż oszukują, są z marność razem* (Ps. 61, 10). Mylnie chwalimy: z próżnych pochwał się cieszymy, tak, że i chwaleni marnymi są; i ci, którzy chwalą, kłamliwymi. Jedni pochlebiają, i są zwodzicielami; drudzy chwalą co rozumieją że jest, i są omylnymi: inni chlubią się z oddawanych im pochwał, i marnymi są. Ten jedynie jest mędrcom, który z Apostołem powiedzieć może: *Wstrzymam się (od własnej chluby), aby kto o mnie nie rozumiał nad to, czym mię być widzi, albo co słyszy ode mnie* (2 Kor. 12, 6).

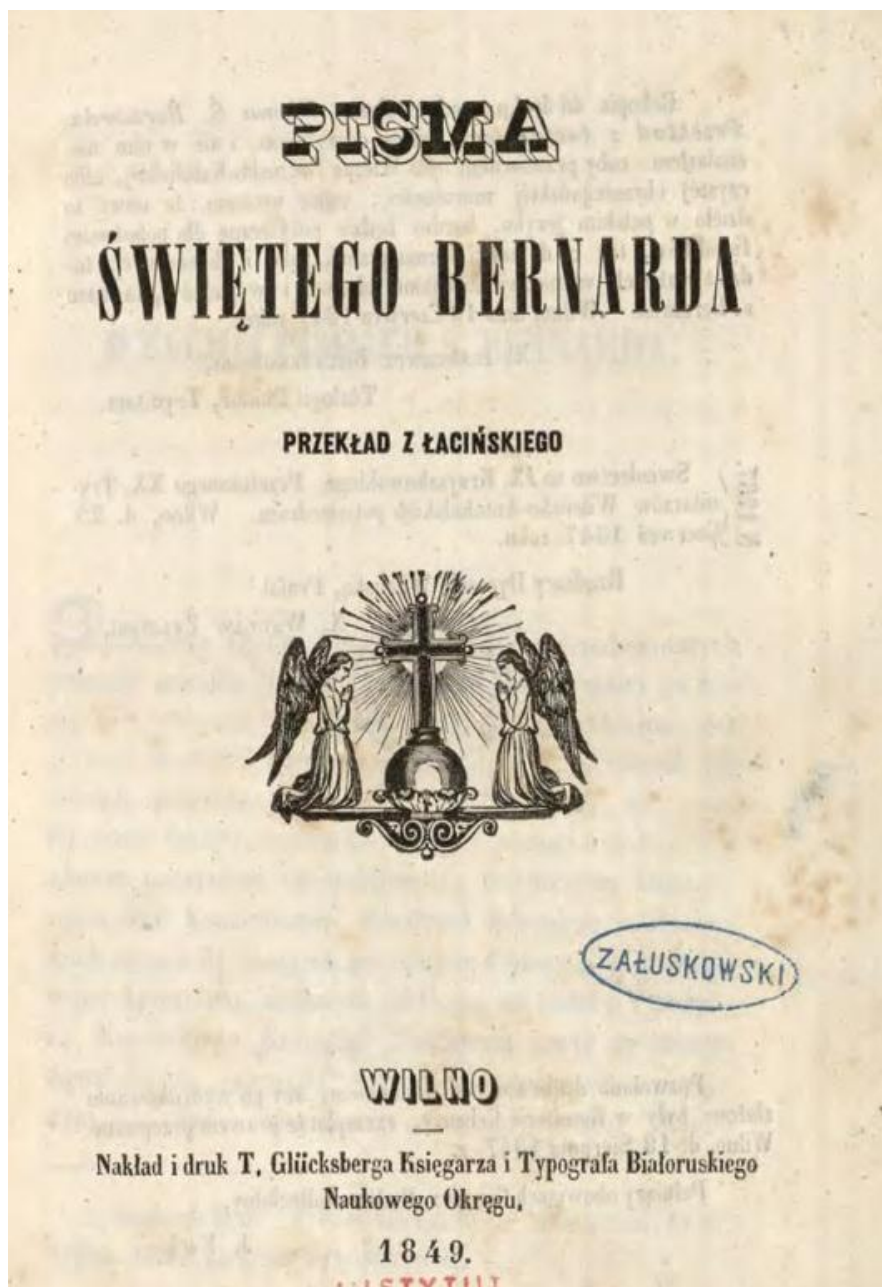
To wam tymczasem zbyt pośpiesznie, i dlatego niedokładnie, skreśliłem raczej, niżeli napisałem, obszerniej może niż należało; ale lepiej nie mogłem. Kończąc tedy mój list, na tym na czym zacząłem, nie chcę, żebyś zanadto wierzył niepewnej sławie o mnie, która, jak to wiesz dobrze, często bywa mylną: często, gdy odnosi się do pochwały, czy do nagany. Doświadczcie, jeśli się podoba, i przekonajcie się sami, o ile miłość i łaska Wasza jest słuszną, a tym samym i miłszą dla przyjaciela jako zasłużona. Chwała bowiem, która pochodzi ze zdrowego sądu, a nie z omylnych wieści ludzkich, choć nie jest tak głośną, nie jest też tak uciążliwą. Co do mnie, jest coś, co mię przywiązuje do Was: to jest, że Wy, jak słyszę, śmiało, i szczerze postępujecie drogą sprawiedliwości. Życzę Wam, żeby to prawdą było, co o Was mówią: i żebyście zawsze jednostajnie z tego chlubę odnosić mogli.

Posyłam Wam księgę, którą chcieliście mieć przepisaną. Dzieła nasze, które mieć żądacie, nieliczne są, i nie ma w nich nic, co by na Waszą uwagę zasługiwać mogło. Ale ponieważ wolę, żeby mój niewielki talent raczej, niżeli wola była obwinioną, i żebyś raczej brak biegłości we mnie znalazł, niżeli brak posłuszeństwa, napiszcie do mnie, przez niniejszego posłańca, co i gdzie chcecie, żebym Wam przysłał: ażebym te pisma, które się u mnie nie znajdują, mógł odzyskać, i przesłać, gdzie się Wam będzie zdało. Ażebyście wiedzieli, czego macie żądać, donoszę Wam, że napisałem książkę pod tytułem: *O pokorze*; oraz cztery Homilie na cześć Najświętszej Maryi Panny (albowiem

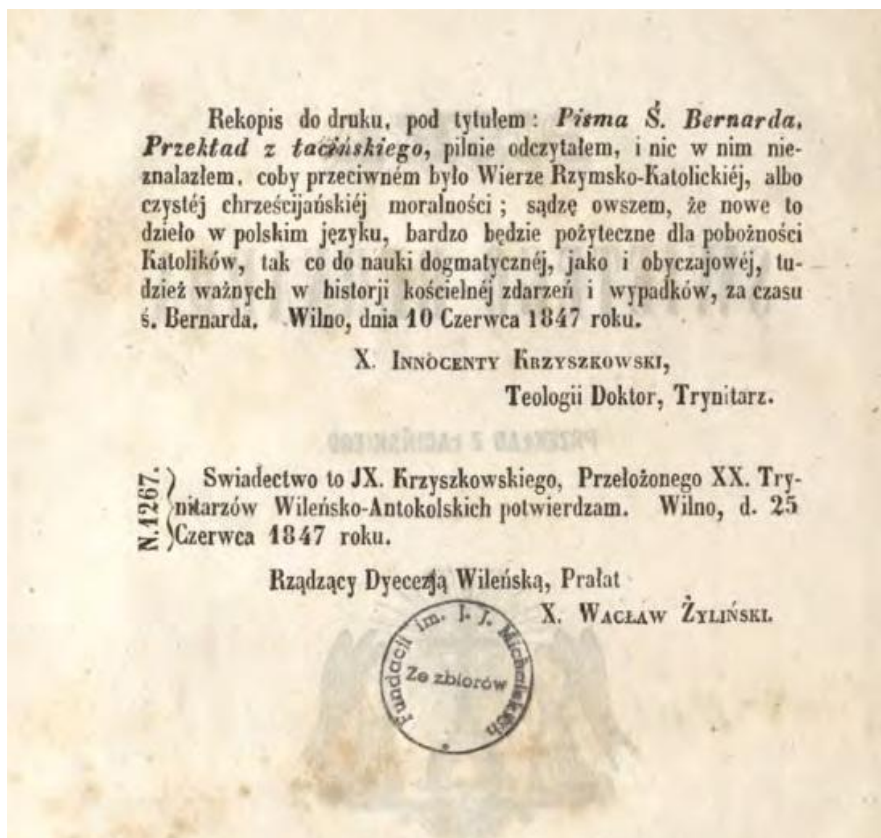
noszą ten tytuł) na owo miejsce Łukasza św., gdzie powiedziano: *Posłany jest Anioł Gabriel*; wreszcie Apologię do jednego z przyjaciół moich, gdzie opisałem niektóre reguły Zakonników z Kluniaku, i nasze, to jest Cysterskie. Również napisałem kilka listów do różnych osób. Niektórzy z braci, to com przed nimi mówił przepisali, i u siebie mają. Oby usłużna prostota moja w czymkolwiek mogła Ci być użyteczną! czego jednak się nie spodziewam.

Pisma świętego Bernarda. Przekład z łacińskiego. Wilno. Nakład i druk T. Glücksberga Księgarza i Typografa Białoruskiego Naukowego Okręgu. 1849, ss. 379-385. (1)

(Pisownię i słownictwo nieznacznie uwspółcześiono; ilustracje od red. *Ultra montes*).

Pozwolenie Władzy Duchownej:

Przypisy:

- (1) Por. 1) Św. Bernard z Clairvaux, a) [*Epistola XVIII, ad Petrum Diaconum Cardinalem*](#). b) [*List 189, do Papieża Innocentego II, z roku 1140. \(Epistola CLXXXIX, ad Dominum Papam Innocentium, contra Petrum Abelardum\)*](#).
- 2) Godfryd Kurth, Profesor Uniwersytetu w Liège, [*Co to są średnie wieki?*](#)
- 3) F. J. Holzwarth, *Historia powszechna*, a) [*Jezus Chrystus, Zbawiciel świata*](#). b) [*Odrodzenie ludzkości*](#). c) [*Benedykt z Nursji i jego reguła zakonna*](#). d) [*Architektura chrześcijańska*](#). e) [*Czasy Karola Wielkiego*](#). f) [*Sztuka i literatura na Zachodzie w XI wieku*](#). g) [*Pierwsza Wojna Krzyżowa. Królestwo Jerozolimskie*](#). h) [*Zakony rycerskie*](#). i) [*Rycerstwo średniowieczne*](#). j) [*Nowe zakony religijne jedenastego i dwunastego wieku*](#). k) [*Bernard z Clairvaux*](#). l) [*Pontyfikat Innocentego III i Czwarty Sobór Laterański*](#). m) [*Zwycięstwo Chrześcijan pod Naves de Tolosa*](#). n) [*Skutki krucjat*](#). o) [*Albigensi*](#). p) [*Św. Dominik i św. Franciszek z Asyżu*](#). q) [*Dante Alighieri i "Boska Komedia"*](#). r) [*John Wycliffe i jego heretycka nauka*](#). s) [*Ruch husycki. – Sobory Konstancjański i Bazylejski. – Cesarz Zygmunt*](#). t) [*Dziewica Orleańska*](#). u) [*Krzysztof Kolumb*](#). v) [*Kortez w Meksyku*](#). w) [*Kardynał Ximenes*](#). x) [*Inkwizycja hiszpańska*](#). y) [*Dzieje nowożytne. Rzut oka na czasy rewolucji religijnej*](#).

- 4) F. J. Holzwarth, *Życie umysłowe w Wiekach Średnich*. a) [Filozofia scholastyczna](#). b) [Scholastyka w IX wieku. Eriugena. Nominaliści i realiści. Anzelm. Abelard. Scholastycy wieku XII](#). c) [Filozofia u Arabów](#). d) [Żydzi](#). e) [Wielcy scholastycy XIII wieku](#). f) [Uniwersytety](#).
- 5) Ks. Dr Czesław Falkowski, Biskup Łomżyński, [Św. Franciszek z Asyżu. W 700-ą rocznicę śmierci](#).
- 6) Św. Robert kard. Bellarmin SI, a) [Katechizm mniejszy czyli Nauka Chrześcijańska krótko zebrana \(Compendium doctrinae christianae\)](#). b) [Wykład Nauki Chrześcijańskiej \(Catechismus, seu: Explicatio doctrinae christianae\)](#). c) [La Dottrina Cristiana composta per ordine della santa memoria di Papa Clemente VIII](#). d) [O pierwszej części bramy Domu Bożego tj. o wierze \(De prima parte portae domus Dei, quae est fides\)](#). e) [Disputationes de controversiis Christianae Fidei adversus hujus temporis Haereticos. Ad quos electio summi Pontificis pertinet, si Cardinales nulli essent etc.](#)
- 7) Ks. Antoni Langer SI, a) [Rozwój wiary](#). b) [Pojęcie o Bogu w chrześcijaństwie i u filozofów](#). c) [Człowiek w stosunku do religii i wiary](#). d) [Św. Tomasz z Akwinu i dzisiejsza filozofia](#). e) [Kardynał Jan Chrzyciel Franzelin i jego znaczenie w katolickiej nauce](#).
- 8) Bp Michał Nowodworski, a) [Wiara i rozum](#). b) [Liberalizm](#). c) [Chryścianizm i materializm](#). d) [Monogenizm](#). e) [Rekomendacja książki pt. "Homo versus Darwin, czyli sprawa o pochodzenie człowieka"](#).
- 9) Św. Tomasz z Akwinu OP, Doktor Anielski, a) [Summa filozoficzna \(Contra Gentiles\). – Summa przeciw poganom czyli o prawdziwości Wiary katolickiej przeciwko błędom niewiernych](#). b) [O społeczeństwie i władzy. De regimine principum I, 1-3](#). c) [Modlitwy. Orationes](#).
- 10) Ks. Walenty Gadowski, [Nauka Kościoła. Wybór orzeczeń dogmatycznych Kościoła katolickiego i jego praw kanonicznych](#).
- 11) Ks. Marian Morawski SI, a) [Filozofia i jej zadanie](#). b) [Dogmat łaski. 19 wykładów o porządku nadprzyrodzonym](#).
- 12) O. Tilman Pesch SI, [Chrześcijańska filozofia życia](#).
- 13) Ks. Alojzy Jougan, [Historia Kościoła katolickiego](#).
- 14) Bp Władysław Krynicki, [Dzieje Kościoła powszechnego](#).
- (Przyp. red. *Ultra montes*).

([HTM](#))